

Ecclesie beneficii affigendam, publicari debet; atque post ultimum per sex menses expectari: c. *Ex tua*. 11. n. t. Deinde tempore isto elapso, si canonicus cessante justo impedimento, legitime allegato et probato, redire, atque residere contempserit, tunc « contra eum, juxta sacrorum canonum constitutiones procedendum est; » uti loquitur concilium Tridentinum d. sess. 24. cap. XII. Ac proinde non amplius est privandus fructibus, sed beneficio, prout decimum refert Barbosa cit. allegat. 53. n. 146. Nisi forsitan contra contumaciter absentem arbitretur episcopus, utendum esse pœnis medicinalibus suspensionis, ac excommunicationis, antequam ad actualem privationem deveniatur, juxta c. *Ex tua*. 11. § *Contra eos*. h. t. estque jam dictum supra § 1. n. 26.

133. *Quid dicendum de residentia clericorum, simplex duntaxat beneficium habentium.* Queritur IV. Quid dicendum de residentia clericorum, simplex duntaxat beneficium habentium? Resp. breviter, circa horum residentiam non occurrere specialem difficultatem. Nam beneficia simplicia vel ex generali consuetudine Ecclesie universalis personalem residentiam non requirunt; sed sufficit, impleri officia divina, missas, aliasque obligationes per constitutum vicarium. Vel si eadem beneficia simplicia ex fundatione, dotatione, consuetudine, aut qualibet alia ratione, personalem requirunt residentiam; contra contumaciter non residentes procedendum erit conformiter c. *Conquerente*. 6. et c. *Inter quatuor*. 10. et cap. ult. h. t. estque uberius dictum supra § 1. numer. 20. et seqq. Siquidem de clericis, simplex duntaxat beneficium obtinentibus, concilium Tridentinum non reperitur aliquid speciale constituisse: sicque standum erit piæ fundatorum intentioni, atque regulis ex jure communi, vel generali Ecclesie universalis consuetudine desumptis. Vide etiam dicenda inferius § seq. n. 160. et 161. quoad obligationem residendi ex fundatione impositam et longæva contraria consuetudine non observatam. (ADNOTATIO XLV.)

§ V.

UTRUM BENEFICIARIUM RATIONE STUDIORUM, VEL OB SERVITIUM EPISCOPI, AUT VI CONSUETUDINIS, EXCUSANTUR A RESIDENTIA?

134. *Inter causas a residentia excusantes, communiter numeratur absentia studiorum*

causa; et cur? — Queritur I. Utrum ratione studiorum liceat clericis abesse a suis beneficiis, atque interim horum fructibus gaudere? Resp. I. Inter causas legitime excusantes a residentia personali beneficiariorum, etiam curatorum, communiter doctores connumerant absentiam studiorum causa; juxta textum expressum c. *Relatum*. 4. h. t. istis verbis: « Nisi forte de licentia suorum prælatorum, vel studio litterarum, vel pro aliis honestis causis contigerit eos abesse; » cum concordantiis in progressu allegandis. Et hæc quidem causa solet reduci ad quartam ex enumeratis a concilio Tridentino sess. 23. cap. 1. de *Reform.* quæ est « Evidens ecclesie, vel reipublicæ utilitas. » Siquidem totius Ecclesie universalis permaxime interest, ad sui regimen viros habere litteratos, c. *Cum ex eo*. 34. de *Election.* in 6. « Qui cum docti fuerint, in Dei Ecclesia velut splendor fulgeant firmamenti; ac veluti stellæ in perpetuas æternitates mansuri, ad justitiam valeant plurimos erudire, cap. ult. de *Magistris.* »

135. *Spectato jure antiquo possunt beneficiarii, etiam curati, quinque annis, abesse ratione studii theologici, vel juris canonici, et interim fructus percipere, etc. Idemque dicendum de docentibus theologiam, vel jus canonicum, quandiu docuerint.* — Resp. II. Spectato jure antiquo possunt beneficiarii, etiam curati, quinque annis abesse, ut in universitate quæpiam theologiæ, vel juri canonico studere valeant, proventus suorum beneficiorum interim (exceptis distributionibus quotidianis) integre percipiendo: quod ipsum est dicendum de docentibus theologiam, aut canonicam facultatem; et quidem absque memorata temporis limitatione, sed quandiu in scholis docuerint. Ita habetur decisum in cit. cap. ult. de *Magistris*: ubi licet expressa mentio fiat solum de theologia, idipsum tamen communiter doctores extendunt ad jus canonicum, hujusque studium: nam sub theologia etiam comprehenditur jus canonicum, arg. c. *Super specula*, juncto Abbate n. 7. *Ne Clerici vel Monachi, etc.* uberius jam dictum est supra in Proœmio libri I. § 13. n. 231.

136. *Tempus illud quinqueennale postea extensum fuit ad septennium, accedente dispensatione episcopi.* — Resp. III. Tempus istud quinquennale, beneficiariis concessum pro studio theologico (sive canonico) postea Bonifacius VIII. relatus c. *Cum ex eo*. 34. de *Election.* in 6. extendit ad septennium, illis

verbis: « Præsenti constitutione sancimus, ut episcopi, eorumque superiores cum his, qui hujusmodi subjectas sibi ecclesias obtinent, vel obtinuerint in futurum, dispensare possint libere, ut usque ad septennium litterarum studio insistentes promoveri minime teneantur, nisi ad ordinem Subdiaconatus duntaxat: ad quem infra prædictum annum recipiendum (ne, sicut a multis de Christi patrimonio sublimatus olim factum esse dignoscitur, a statu recedere valeant clericali) omnino astringi volumus: et nisi receperint, pœna contenta in dicto concilio (privationis ipso jure) eo ipso percelli. » Hæc Pontifex; subjuncta obligatione constituendi ad interim idoneum vicarium, ex proventus ecclesiarum parochialium congrue sustentandum. Ubi tamen Glossa § *Septennium*, inter alia commendabile asserit, ut episcopus a principio non statim det dispensative totum septennium; sed experiatur, si clerici ejusmodi in studiis pro speranda ecclesie utilitate proficiant: et tunc vel det ulterius tempus, vel denegat.

137. *Ut clerici beneficiarii studiorum causa sic possint abesse, plures requiruntur conditiones.* — Resp. IV. Nihilominus, ut clerici beneficiarii studiorum causa possint abesse, atque excusentur a residentia personali, plures requiruntur conditiones, quæ tum in allegatis juribus continentur; tum per diversas declarationes sacre congregationis concilii, quas refert Garcias part. III. de *Beneficiis*, cap. II. n. 80. et 81. Zerola part. I. *Praxis Episcopalis*. § *Studium*. n. 2. ac seqq. amplius manifestantur, atque patebunt inductione.

138. *Ut beneficiarius studio vocaturus, non ultra triginta annos.* — Primo siquidem requiritur, ut clericus beneficiarius, studio vacaturus, non sit ultra triginta annos; nisi jam antea studium incepisset, et adhuc illud non absolvisset. Ita sacra congregatio apud Zerolam, et Garciam, ubi supra, declarans, quod si ævis eorum sit ætatis annorum triginta, nulla facultas concedi debeat: ideoque etiam ætas sit exprimenda, nisi jam studia incepisset, et illa nondum absolvisset. Accedit ratio: quia cap. ult. de *Magistris*. habetur, quod ad theologicæ professionis studium non nisi *Docibiles destinantur*. Atque tales ordinarie non censentur, qui annorum triginta existunt, neque antehac studia incepserunt; ergo.

139. *Atque accedat licentia episcopi.* — Se-

cundo requiritur licentia episcopi, vel alterius prælati, c. *Relatum*. juncta Glossa § *Prælatorum*. et Abbate n. 1. et 5. et Barbosa n. 7. ibid. h. t. Concordat textus cit. c. *Cum ex eo*. 34. de *Election.* in 6. ac notat Pirhing, h. t. n. 35. Nec immerito. Cum enim non nisi docibiles, et habiles ad studia sint mittendi, d. cap. ult. de *Magistris*. Superiorum erit prius examinare, num tales existant studere volentes, ac probatis tandem licentiam concedere. Concordat concilium Tridentinum sess. 23. cap. 1. vers. *Eadem omnino de Reform.* ubi prohibet, ne parochi, aliive curati absint, « nisi causa prius per episcopum cognita et probata, ejusque licentia in scriptis oblenta. » Atque ideo hodie necessariam esse licentiam episcopi, in scriptis redactam, ut beneficiarius studiorum causa possit abesse: tenet etiam Zerola cit. part. I. § *Studium*. n. 1. et Garcias, d. part. III. cap. II. n. 74. 75. et seqq. ac n. 87. et seqq. citans plures alios: atque subjungens, ita declarasse Pium IV. in quadam constitutione. Quidquid olim in contrarium docuerit Glossa cap. ult. § *De licentia de Magistris*. et Navarrus cap. XXV. *Manual.* n. 121. cum nonnullis aliis.

140. *Et si parochus absit, interim constituatur idoneus vicarius, per episcopum approbandus.* — Tertio requiritur, ut si parochus, vel alius curatus absit, interim constituatur idoneus vicarius, per episcopum approbandus, atque de redditibus Ecclesie congrue sustentandus; per textum expressum cit. c. *Cum ex eo*. § *Porro de Election.* in 6. juncto concilio Tridentino, sess. 23. cap. 1. vers. *Eadem omnino*. Secus dicendum quoad alios beneficiarios, puta, canonicos: nam hi studiorum causa absentes, non tenentur constituere vicarium, qui pro ipsis interim deserviat Ecclesie, conformiter dictis super n. 123.

141. *Sicque absens studeat in loco studii generalis; puta, in universitate.* — Quarto, ut taliter absens studeat in loco studii generalis; puta, in universitate, vel academia, aut alio publico loco, per principem, vel consuetudinem immemorabilem, pro publico exercitio studiorum deputato: non autem in villa, vel castello, ubi nullum est, aut minus competens studiorum exercitium. Alioquin is non gauderet privilegio studentium, juxta textum apertum in c. *Tue fraternitatis*. 21. h. t.

142. *Simulque assumat studium theologicum, vel canonicum. Et quid de studio philoso-*

phico, vel juris civilis, aut grammaticæ? — Quinto requiritur, ut assumatur studium theologicum, vel canonicum, cap. ult. de Magistr. Nam hæc duo studia vel maxime necessaria sunt Ecclesie Dei, et reipublicæ christianæ, serviuntque ad cultum divinum immediatius promovendum: quamvis in c. Cum ex eo, 34. de Election. in 6. ubi cum obtinentibus parochialem ecclesiam potest Episcopus dispensare usque ad septennium, etiam videatur concessum studium philosophicum pro primo biennio, veluti prævium ad sacram theologiam, vel sacros canones rite intelligendos. Imo Glossa cit. c. Cum ex eo. §. Septennium. et §. Litterarum. Istud ampliat ad jus civile, atque grammaticam; eo quod textus indistincte loquatur, Litterarum studio ac proinde videatur intelligendus generaliter. Verum quia citata decretalis requirit dispensationem episcopi, hæc quoad alia studia dari nequibit, nisi subsistente speciali, et legitima causa: alioquin enim dispensatio, contra Jus commune data ab inferiore, non valeret, ut aliunde notum.

143. Hactenus dicta potissimum procedunt spectato jure antiquo. — Et hactenus dicta potissimum procedunt spectato jure antiquo, sive canonico, prout continetur in *Quinque Decretalium* libris, juncto sexto, Clementinis, atque Extravagantibus; unde n. 135. notanter additum fuit *ly, Spectato jure antiquo*. Quidam autem de facto, sive post œcumenicum concilium Tridentinum sit dicendum, restat breviter edicere: unde.

144. De facto privilegium percipiendi fructus beneficiorum in absentia ratione studii, est sublatum quoad ecclesias parochiales. — Resp. V. De facto privilegium percipiendi fructus beneficiorum in absentia ratione studii, est sublatum quoad ecclesias parochiales; adeo, ut cum obtinentibus eas non amplius possint ad septennium episcopi dispensare: secus dicendum de canonicatibus, atque beneficiis sine cura animarum residentiam exigentibus. Ita Garcias, part. III. de Beneficiis, cap. II. n. 81. et 83. et 85. ac seqq. allegans multiplicem declarationem sacræ congregationis concilii; Barbosa, c. Relatum, n. 7. h. t. et part. III. de Offic. et potest. episc. n. 77; Pirhing, h. t. n. 36; Gonzalez, ad reg. 8. *Cancellar.* gloss. 6. n. 150. et seqq. et alii; quidquid quoad priorem partem in contrarium dicat Navarrus, cap. xxv. *Manual.* n. 118. cum nonnullis antiquioribus; eamque dubiam esse censeat Zerola cit. §. Studium. §. Ad septimum.

145. Idque probatur. — Prior pars fundatur in concilio Tridentino, ac multiplice declaratione ipsius. Siquidem dictum concilium, sess. 23. cap. I. §. Eadem omnino, de Reform. decernit, ut curati inferiores non nisi causa prius per episcopum cognita et probata, abesse possint; simulque discedendi licentia « ultra bimestre tempus, nisi ex gravi causa, non obtineant. » Unde facultas, olim episcopis concessa dispensandi ad septennium ex causa studiorum cit. c. Cum ex eo. de Election. in 6. videtur revocata: nam per posterius decretum concilii generalis, tollitur prius eidem directe contrarium, quamvis istud fuisset corpori juris canonici insertum, nec eidem expresse derogetur, arg. cap. I. de Constitut. in 6. Fagnanus c. Nonnulli, n. 31. et 42. ac seqq. de Rescript. istud confirmans ex praxi, ac stylo sacri concilii Tridentini, estque jam dictum supra lib. I. tit. II. de Constitutionibus, n. 523. et 524.

146. Solvitur instantia. — Nec obstat *ly, Nisi ex gravi causa*, in relatis concilii Tridentini verbis contentum. Nam existente gravi causa potest quidem episcopus concedere parochis absentiam ultra bimestre, nempe ad tres menses, juxta dicta superius n. 77. non vero ad quinque, vel septem annos: prout olim fieri poterat ex causa studiorum. Accedit, quod de facto juxta concilium Tridentinum, sess. 24. cap. XVIII. de Reform., ecclesie parochiales debeant conferri per concursum; ac proinde is, qui veluti magis idoneus parochialem ecclesiam per concursum alios superando consecutus est, jam prius ita studuisse præsupponatur.

147. Refertur multiplex declaratio sacræ congregationis concilii quoad hoc. — Et hoc ipsum sacra congregatio concilii declaravit, sequentibus verbis: « Obtinentibus parochiales ecclesias post concilium Tridentinum studendi licentia, et in absentia studiorum causa fructus percipiendi, non datur. » Ita verbatim dictam Declarationem referunt Gonzalez cit. gloss. 6. n. 251. et Garcias, ubi supra, n. 84. Addit idem Garcias, n. 81. sex alias consimiles Declarationes; earumque quarta sic sonat: « Congregatio die 22. februar. 1590, censuit parochos causa studiorum non esse dandam licentiam; cum hodie per concilium non admittantur, nisi per concursum magis idonei fuerint judicati. » Sexta vero sic loquitur, 8 jun. 1595: « Congregatio concilii censuit, non licere parochis causa

studiorum a parochialibus ecclesiis post concilium abesse, nec episcopum licentias ad id concedere posse, earum, si concessæ fuerint, non suffragari. » Hæc ibi.

148. Secus dicendy de canonicatibus, atque beneficiis sine cura animarum residentiam exigentibus. Quod non mutatur, quare stare prohibetur. — Altera pars datæ conclusionis, seu quod « secus sit dicendum de canonicatibus, » etc. ex professo docetur a Garcia loc. cit. n. 85. Siquidem circa canonicatus, et alia beneficia sine cura animarum residentiam requirentia, nihil reperitur jure novo Concilii Tridentini quoad absentiam studiorum causa immutatum: unde subintrat illud vulgatum, et l. Sancinus. c. de Testament. contentum: « Quod non mutatur, quare stare prohibetur? » Juncta l. Præcipimus. §. fin. c. de Appellation. Accedunt diversæ declarationes sacræ congregationis desuper factæ, atque apud Garciam loc. cit. videndæ. Quod intellige, nisi forsitan alicubi per antiquam, ac legitime præscriptam consuetudinem, contrarium obtinuerit; cap. ult. de Consuetud. cum similibus.

149. Duo canonici in servitio episcopi constituti, integre percipiunt fructus præbendarum in absentia, exceptis distributionibus quotidianis. Imo censentur esse præsentibus: et quomodo? — Quæritur II. An et qualiter canonici, alique clerici in servitio episcopi constituti, excusentur a residentia? Resp. I. Episcopus potest uti opera, seu servitio duorum canonicorum, qui absentes cum episcopo, seu in ejus servitio, integre percipiunt fructus præbendarum in absentia, exceptis distributionibus quotidianis. Ita communis doctorum: atque habetur clare decisum c. De cætero. 7. h. t. illis verbis: « Statuimus, ne canonicis, donec in servitio tuo fuerint, quicquam subtrahi debeat, vel auferri, quod de communitatis sibi beneficio debetur: Nisi forte sint victualia, quæ non consueverunt absentibus exhiberi. » Concordat textus in c. Ad audientiam, 15. h. t. ubi hoc ipsum decrevit Pontifex, non obstante constitutione ecclesie, juramentq. et auctoritate Sedis apostolicæ confirmata, ut canonici, qui non resident, suarum priventur fructibus præbendarum: « Cum (inquit Papa, rescribens episcopo Meldensi) absentes dici non debeant, sed præsentibus, qui tecum pro tuo, et ipsius ecclesie servitio commorantur. » Ubi *ly, Sed præsentibus*, verificatur per fictionem juris, seu loquendo de residentia ficta, juxta dicta §. I. n. 7.

150. Etiamsi nunquam accedant ad Ecclesiam, sed semper in episcopi servitio occupati existant. Episcopus in Ecclesia est et Ecclesia in episcopo. — Porro hujusmodi duo canonici, in episcopi servitio constituti, excusantur a personali residentia, fructibusque præbendæ gaudent, etiamsi nunquam accedant ad ecclesiam, sive chorum, sed semper in episcopi servitio occupati existant; ut puta, ipsum ad visitationem comitando, etc. Barbosa, *Tract. de canonicis et dignitat.* cap. xxv. n. 5. allegans declarationem sacræ congregationis. Et sufficit, quod duo illi canonici absint pro servitio episcopi, quatenus episcopus est, licet directe utilitatem ecclesie non prosequantur. arg. cit. De Cætero. ubi Fagnanus n. 4. et 12. h. t. Nam servitium Episcopi, quatenus Episcopus est, censetur quasi servitium Ecclesie, cui præsidet; siquidem « Episcopus in ecclesia est, et ecclesia episcopo, » prout legitur can. Scire debes. 7. q. 1. Concordat c. Ad audientiam. 15. h. t. non obstante, quod a nonnullis in contrarium allegetur. Ibi quippe duo canonici, qui antea « in tuo (sive episcopi) servitio existentes dicebantur, censetur in fine capituli, pro tuo (seu episcopi) et ipsius ecclesie servitio commorantes: » ut proinde, qui est in servitio episcopi, servire ecclesie intelligatur, prout loquitur Glossa fin. ibid. solum adde, quod ultra duos canonicos episcopus in suo servitio habere non possit, qui in absentia gaudeant fructibus præbendæ. Fagnanus cit. c. De Cætero. n. 7. et 8; Barbosa d. cap. xxv. de Canonic. et dignitat. n. 8. allegans declarationem sacræ congregationis, die 9. Septemb. 1628.

151. Solvitur instantia. Lex generalis posterior, limitatur per priorem specialiter loquentem. — Objicies contra datam conclusionem, majoris claritatis gratia. Citatis cap. De cætero. et c. Ad audientiam. h. t. derogatum fuit per concilium Tridentinum sess. 24. cap. XII. §. Præterea. de Reform. ubi canonicorum absentia ultra tres menses sub privatione fructuum, aliisque pœnis gravioribus, est prohibita; ergo nihil exinde probatur. Resp. neg. anteced. Siquidem lex generalis posterior limitatur, ac determinatur per priorem specialiter loquentem; puta concilium Tridentinum, loc. cit. generaliter loquens de canonicis, per cap. De cætero. et c. Ad audientiam. h. t. specialiter de canonicis in servitio episcopi constitutis loquentia, arg. I. Non est novum. et seqq. ff. de Legib. juncta reg. 34.